

Η βυζαντινή αρχιτεκτονική του Αγίου Όρους (Βασίλειος Χάδος, Συντονιστής Περιεχομένου Ενότητας Πολιτισμού - Πεμπτουσία)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Πραγματοποιήθηκε χθες, Δευτέρα 23 Απριλίου 2018, στο Αμφιθέατρο «Μελίνα Μερκούρη» του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού, η διάλεξη του αν. καθηγητή, κ. Σταύρου Μαμαλούκου, αρχιτέκτονα-αναστηλωτή, με τίτλο «Βυζαντινή ναοδομία στο Άγιο Όρος». Την εκδήλωση προλόγισε η Διευθύντρια του Μουσείου Αγαθονίκη Τσιλιπάκου, η οποία δεν παρέλειψε να αναφερθεί στο πρόσωπο και το τεραστίων διαστάσεων επιστημονικό και αναστηλωτικό έργο του κ. Μαμαλούκου.

Ο καταξιωμένος αρχιτέκτονας αναφέρθηκε στην αίγλη που περιβάλει στα μάτια των απανταχού της οικουμένης ορθοδόξων το Άγιον Όρος με την εξαιρετική αρχιτεκτονική των ιερών καθιδρυμάτων. Τόνισε στην εισαγωγή του, την μεγάλης σημασίας αθωνική αρχιτεκτονική, για τη μελέτη της βυζαντινής ναοδομίας και μοναστηριακής αρχιτεκτονικής.

Εν συνεχεία μίλησε για την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής και ειδικότερα της ναοδομίας κατά την βυζαντινή περίοδο στο Άγιο Όρος και ανέλυσε ιδιαιτερότητες που την χαρακτηρίζουν. Αξιοσημείωτη είναι η επισήμανσή του ότι τα κτηριακά συγκροτήματα της συντριπτικής πλειονότητας των μονών του Αγίου Όρους που έχουν επιβιώσει ως σήμερα ήταν στην βυζαντινή εποχή πολύ μικρότερα από ότι είναι σήμερα.

Η κτηριολογική οργάνωση και το γενικό σχήμα των μοναστηριακών συγκροτημάτων, σύμφωνα με τον κ. Μαμαλούκο, ποίκιλε πολύ, ανάλογα με την μορφολογία του εδάφους, το μέγεθος του συγκροτήματος και τις ειδικές απαιτήσεις σε κτήρια σε κάθε εποχή. Είναι βέβαιο ότι στην βυζαντινή αρχιτεκτονική δεν υπήρχαν κανόνες οργάνωσης των οικοδομικών συγκροτημάτων των μοναστηριών, ανάλογοι με εκείνους που εφαρμόζονται στη μεσαιωνική Δύση.

Το δεύτερο μέρος της διάλεξης συνεχίστηκε με την παρουσίαση διαφόρων κτισμάτων των αθωνικών μονών, του Πρωτάτου, του καθολικού της Μονής Βοροσκόπου, την διαμόρφωση και διάδοση του ναοδομικού αθωνικού τύπου, τον κωνσταντινουπολίτικο χαρακτήρα της αθωνικής ναοδομίας, καθώς επίσης και στα

οχυρωματικά συγκροτήματα στα εξαρτήματα των μονών. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσίασε η αναφορά στα λίγα, αλλά σημαντικά δείγματα μη εκκλησιαστικών κτισμάτων, όπως το κωδωνοστάσιο και ίσως η φιάλη της Μονής Βατοπεδίου και η μαρμάρινη φιάλη της Μεγίστης Λαύρας.

Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με την συζήτηση επί του θέματος, στην οποία το λόγο έλαβαν ειδικοί της αρχιτεκτονικής και της αρχαιολογίας, όπως ο Πλούταρχος Θεοχαρίδης και άλλοι συμμετέχοντες. Τέλος το λόγο έλαβε η κ. Τσιλιπάκου η οποία ευχαρίστησε τον κ. Μαμαλούκο για την τόσο ενδιαφέρουσα και ξεκούραστη εισήγηση την οποία παρακολούθησαν όλοι με ζωηρό και αμείωτο ενδιαφέρον.

Σημείωση: Οι επισκέπτες της Πεμπτουσίας θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν την σημαντική διάλεξη του κ. Μαμαλούκου στη pemptousia.tv προσεχώς.